

การพัฒนาารูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3*

THE DEVELOPMENT OF THE SUPERVISION MODEL FOR ENHANCING THE
EDUCATIONAL QUALITY IN PRIMARY LEVEL UNDER THE SISAKET PRIMARY
EDUCATION SERVICE AREA 3

ประจักษ์ ทองเลิศ

Prajak Thongleart

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

The Sisaket Primary Education Service Area 3

Corresponding Author E-mail: somchaimalison@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษารูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา 2. เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา 3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบในการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา และ 4. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 551 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ กระบวนการระดมความคิดเห็น การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การศึกษารูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา พบว่า มีองค์ประกอบ 6 ด้าน 2. รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา มีองค์ประกอบ 2 ส่วน 3. ผลการใช้รูปแบบในการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ในระดับปฏิบัติการมาก 4. ประสิทธิภาพรูปแบบ ประเมินโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียน ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบ ความเป็นไปได้ของรูปแบบ และประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมากทั้งหมด

คำสำคัญ: รูปแบบการนิเทศ; คุณภาพการศึกษา; การนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1. to study a supervision model for enhancing the educational quality at the primary level under SPESA 3, 2. to build a supervision model for enhancing the educational quality at the primary level under SPESA 3, 3. To study the use of the supervision model for enhancing the educational quality at the primary level under SPESA 3 in the 2019-2021 academic year, and 4. to study the effectiveness of a supervision model for enhancing the educational quality at the primary level under SPESA 3. It was mixed research. There were 2,079 populations that consisted of school 198 administrators and 1,881 teachers. The sampling groups, selected by means of a purposive sampling technique and the informants were 551 persons. The research instruments used in this research consisted of a qualitative analysis by using a brainstorming process, a focused-group and a interviewing technique and a qualitative analysis by using a questionnaire form. The obtained data were analyzed with the use of means, frequency, percentage, and standard deviation.

The findings were as follows: 1. A study of the supervision model for enhancing educational quality at the primary level under SPESA3 consisted of 6 components. 2. The model of the supervision for enhancing the educational quality in primary level under SPESA 3 consisted of two components. 3. The use effect of the supervision model for improving educational quality in the 2019-2021 academic years was at the higher level. 4. The effective study of the supervision model for enhancing the educational quality under SPESA 3 combined the effectiveness and assessment of the model by school administrators, academic teachers, teachers, and educational supervisors. It revealed that the appropriateness, possibility, and usage of the model were at overall good levels.

Keywords: A model of supervision; educational quality; a model of supervision for enhancing educational quality

บทนำ

การนิเทศการศึกษา เป็นงานที่มีความสำคัญงานหนึ่ง ของการจัดและบริหารสถานศึกษา การนิเทศจึงเป็น กระบวนการของการศึกษาที่มุ่งจะส่งเสริมให้การสนับสนุน และพัฒนา มาตรฐานของการศึกษา โดยเฉพาะผู้นิเทศต้องการความรู้ ประสบการณ์ และ ทักษะต่าง ๆ ใน การนิเทศ ต้องได้รับการสนับสนุน ขวัญและกำลังใจ ความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้อง

กับการศึกษา และเป็นภารกิจที่สำคัญ ประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ร่วมบริหารก็คือ การนิเทศ โดยเฉพาะการนิเทศภายใน โรงเรียน เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะช่วยแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่บกพร่องด้าน วิชาการให้มีการพัฒนา และส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ร่วมบริหารเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับคุณครูและนักเรียน จึงย่อมทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่าบุคลากรภายนอก (กุลกาญจน์ สุวรรณรักษ์, 2562) การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการแนะนำช่วยเหลือครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยสามารถใช้นวัตกรรมทางการศึกษามาเป็นตัวช่วยในกระบวนการเรียนการสอนให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งระบบการนิเทศจะเป็นตัวช่วยในการบอกถึงประโยชน์ต่าง ๆ ของระบบการศึกษาได้อย่างเป็นขั้นตอน (กิตติศักดิ์ อังคะนาวิน และอภิสรณ์ ภาชนะวรรณ, 2561) เพราะระบบการนิเทศนั้นอยู่บนหลักการของประชาธิปไตย ได้แก่ การเคารพซึ่งกันและกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ กระบวนการทำงานและดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ ผู้บริหารและบุคลากรภายในโรงเรียนในการแนะนำช่วยเหลือ มีขวัญกำลังใจ ส่งเสริมเกี่ยวกับการเรียนการสอนและพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปตามมาตรฐานของโรงเรียน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของผู้รับประโยชน์จากโรงเรียนทุกฝ่ายตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ อัญชลี ธรรมะวิจิฎกุล (2552) ได้สรุปว่า การนิเทศการศึกษาอาจแบ่งออกตามวิธีปฏิบัติงาน เป็น 4 ประเภท 1. การนิเทศเพื่อการแก้ไข (Correction) เป็นการนิเทศที่เกิดจากการพบ ข้อผิดพลาดและบกพร่องก็ให้หาทางช่วยแก้ไขโดยวิธีการต่าง ๆ 2. การนิเทศเพื่อป้องกัน (Preventive) เป็นการนิเทศที่พยายามหาวิธีการต่าง ๆ มาจัดดำเนินงานเพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น 3. การนิเทศเพื่อก่อ (Construction) เป็นการนิเทศที่เกิดจากความพยายามที่จะกระทำในทางที่เหมาะสมเพื่อความเจริญเติบโตในอนาคต เช่น การใช้ระเบียบวิธีสอนที่ดีเป็น ประจำช่วยให้กำลังใจช่วยกระตุ้นให้ครูทำงานด้วยความกระฉับกระเฉง 4. การนิเทศเพื่อการสร้างสรรค์ (Creation) เป็นการนิเทศที่พยายามจะคิดสร้างสรรค์ ในสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดมีขึ้นในโรงเรียน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาซึ่งประกอบด้วยกระบวนการเรียนการสอน กระบวนการนิเทศ การศึกษา กระบวนการบริหารจัดการ ดังคำกล่าวที่ว่า การจัดการที่ดีเป็นกุญแจนำไปสู่ความสำเร็จขององค์การการนิเทศการศึกษาที่ดีนำไปสู่การจัดการที่ดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการนิเทศการศึกษามีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา กัญญา เจริญถ้อย (2553) ได้สรุปแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการนิเทศ 2) ขั้นการปฏิบัติให้ดู (Presentation) 3) ขั้นปฏิบัติการนิเทศ (Practice) 4) ขั้นการทดสอบ และติดตามผลการนิเทศ (Test follow up)

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จึงได้ศึกษาและพัฒนารูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ระหว่างปีการศึกษา 2562-2564 แบ่งเป็น 3 ระยะตามปีการศึกษา ด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการผู้เรียน พัฒนาการปฏิบัติงานของครู พัฒนาการมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และการนิเทศในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นต้นสังกัด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
2. เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบในการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ปีการศึกษา 2562-2564
4. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ศึกษา พัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษา ระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โรงเรียนกลุ่มโรงเรียนคู่ดู อำเภอบางแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำนวน 12 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน รวม 24 คน โดยการนิเทศการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบห้องเรียนละ 2 ครั้ง/สัปดาห์ ตลอดปีการศึกษา 2562 เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษาสรุปผลการนิเทศระดับโรงเรียน

ระยะที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โรงเรียนของอำเภอบึงพระประกอบด้วย กลุ่มโรงเรียนบึงพระ กลุ่มโรงเรียนสำโรงพลัน กลุ่มโรงเรียนดินแดงโนนปูน กลุ่มโรงเรียนปราสาทเยอสุขสวัสดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรี

สะเกษ เขต 3 จำนวน 37 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน รวม 74 คน โดยการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบห้องเรียนละ 2 ครั้ง/สัปดาห์ ตลอดปีการศึกษา 2563 เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษาสรุปผลการนิเทศ

ระยะที่ 3 ปีการศึกษา 2564 ขยายผลการใช้รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษา ระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โรงเรียนในสังกัด จำนวน 198 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน รวม 396 คน โดยการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการนิเทศ นิเทศห้องเรียนละ 2 ครั้ง/สัปดาห์ ตลอดปีการศึกษา 2564 เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา สรุปผลการนิเทศ

การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นประเมินประสิทธิผลรูปแบบ ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบในการนิเทศ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กระบวนการระดมความคิดเห็น การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ และเลือกใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการหาคุณภาพเครื่องมือดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษารูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษา ระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ปีการศึกษา 2561 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำนวน 198 โรงเรียน โดยการระดมความคิดเห็นจากบุคลากรในโรงเรียนเพื่อสรุปตอบในแบบสอบถาม พบว่า รูปแบบการนิเทศควรมีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนการนิเทศ 2) ด้านผู้นิเทศและบทบาทผู้รับการนิเทศ 3) ด้านเทคนิควิชาการนิเทศ 4) ด้านสื่อ/เครื่องมือการนิเทศ 5) ด้านการสร้างเครือข่าย 6) ด้านมนุษยสัมพันธ์

2. สร้างรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ปีการศึกษา 2562

2.1 นำผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อยกร่างองค์ประกอบรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยครูวิชาการโรงเรียนและผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนกู่ดู่ อำเภอปรางค์กู่ ที่ผู้วิจัยเป็นศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่ม จำนวน 12 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน โดยใช้วิธีประชุมระดมความคิดเห็น ได้รูปแบบประกอบด้วย 1) คู่มือการนิเทศยกระดับคุณภาพ

ภาการศึกษาาระดับประถมศึกษา 2) เครื่องมือและเงื่อนไขการใช้รูปแบบนิเทศยกระดับคุณภาพ การศึกษาระดับประถมศึกษา

2.2 ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประเมินองค์ประกอบร่างรูปแบบโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า การพัฒนารูปแบบการ นิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา ผลการพิจารณาอยู่ในระดับใช้ได้ เมื่อ พิจารณาเป็นรายหัวข้อจากจำนวน 4 ข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนรวมมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1.2 องค์ประกอบ ข้อที่มีคะแนนร่น้อยที่สุด คือ ข้อ 1.4 เงื่อนไขในความสำเร็จของการใช้ รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

2.3 ผลการตรวจสอบรูปแบบด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประเมิน องค์ประกอบรูปแบบร่างรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษา ระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า การตรวจสอบรูปแบบ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประเมินองค์ประกอบรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพ การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผลการพิจารณาอยู่ใน ระดับใช้ได้

3. ผลทดลองและศึกษาการใช้รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษา ระดับ ประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ปีการศึกษา 2562- 2564

ผู้วิจัยได้นำผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับ ประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยได้ทดลองใช้ 2 ระยะ ระยะที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ระยะที่ 2 ปีการศึกษา 2563 และใช้จริงเต็มพื้นที่สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 การทดลองใช้ระยะที่ 1,2 เพื่อปรับปรุง เครื่องมือ ตลอดจนเป็นการพัฒนารูปแบบเพื่อนำไปใช้จริง เต็มพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เป็นระยะที่ 3 มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ระยะที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพ การศึกษา ระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โรงเรียนกลุ่มโรงเรียนกู่ดู่ อำเภอปรังคัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำนวน 12 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน รวม 24 คน โดยการนิเทศการศึกษาการจัดการ เรียนการสอนตามรูปแบบห้องเรียนละ 2 ครั้ง/สัปดาห์ ตลอดปีการศึกษา 2562 เมื่อสิ้นสุดปี

การศึกษาสรุปผลการนิเทศระดับโรงเรียน ผลการทดลอง พบว่า รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนกู่ตู ปีการศึกษา 2562 ส่วนใหญ่อยู่ระดับมาก มีระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ คือ ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและยอมรับการนิเทศ

ผลการประชุมระดมความคิดเพื่อปรับปรุงรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 กลุ่มโรงเรียนกู่ตู ปีการศึกษา 2562 ดังนี้

1. ปรับเอกสารคู่มือการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ด้านเนื้อหา
2. ปรับรายการนิเทศที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด
3. ให้สถานศึกษาจัดทำตารางที่การนิเทศภายในและแต่งตั้งคำสั่งการนิเทศ
4. สร้างเครื่องมือสรุปผลการนิเทศสำหรับให้โรงเรียนเพื่อนำไปใช้ในการนิเทศเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนกู่ตู เปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2561

ผลการทดลอง พบว่า เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มโรงเรียนกู่ตูเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2561 กับปีการศึกษา 2562 กลุ่มจากการใช้รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาทุกระดับชั้นมีนักเรียนที่ได้ระดับ 3 ขึ้นไปเพิ่มขึ้นทุกระดับชั้น เมื่อเปรียบเทียบผลต่างของแต่ละชั้น พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมากที่สุด (+13.62)

3.2 ระยะที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษา ระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โรงเรียนของอำเภอไพรบึงประกอบด้วย กลุ่มโรงเรียนไพรบึง กลุ่มโรงเรียนสำโรงพลัน กลุ่มโรงเรียนดินแดงโนนปูน กลุ่มโรงเรียนปราสาทเยอสุขสวัสดิ์ จำนวน 37 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน รวม 74 คน โดยการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบห้องเรียนละ 2 ครั้ง/สัปดาห์ ตลอดปีการศึกษา 2563 เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษาสรุปผลการนิเทศพบว่า รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนในพื้นที่อำเภอไพรบึง ปีการศึกษา 2563 ส่วนใหญ่อยู่ระดับมาก มีระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ คือ ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและยอมรับการนิเทศ และกิจกรรมการนิเทศครอบคลุมกระบวนการนิเทศในระดับห้องเรียน

ผลการประชุมระดมความคิดปรับปรุงรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนในพื้นที่อำเภอไพรบึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ดังนี้

1. ควรกำหนดช่วงเวลาของการนิเทศตามกรอบภารกิจงานของโรงเรียน
2. ให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวคิด วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนพัฒนาผู้นิเทศให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการนิเทศ

3. ผลการทดลอง พบว่า เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มโรงเรียนอำเภอไพรบึงเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2562 กับปีการศึกษา 2563 จากการใช้รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาทุกระดับชั้นมีนักเรียนที่ได้ระดับ 3 ขึ้นไปเพิ่มขึ้นทุกระดับชั้น เมื่อเปรียบเทียบผลต่างของแต่ละชั้น พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมากที่สุด (+22.84)

3.3 ระยะที่ 3 ปีการศึกษา 2564 ขยายผลการใช้รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษา ระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โรงเรียนในสังกัด จำนวน 198 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน รวม 396 คน โดยการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการนิเทศ นิเทศห้องเรียนละ 2 ครั้ง/สัปดาห์ ตลอดปีการศึกษา 2564 เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา สรุปผลการนิเทศ พบว่า รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ปีการศึกษา 2564 ส่วนใหญ่อยู่ระดับมาก มีระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ คือ ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและยอมรับการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศครอบคลุมกระบวนการนิเทศในระดับห้องเรียน การแจ้งผลการนิเทศ/สะท้อนผลการนิเทศ, ผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้นิเทศ/ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการนิเทศฯ และคู่มือการนิเทศและเครื่องมือการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา ผลการประชุม รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ดังนี้

1. เป็นรูปแบบการนิเทศที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. พัฒนาผู้นิเทศให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการนิเทศการศึกษา
3. เสริมสร้างขวัญกำลังใจผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
4. ระดับเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการนิเทศอย่างต่อเนื่องและสรุปผลการนิเทศต่อหน่วยงานต้นสังกัด

ผลการขยายผลการใช้รูปแบบการนิเทศ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มโรงเรียนอำเภอไพรบึง เปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2563 กับปีการศึกษา 2564 จากการใช้รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาทุกระดับชั้นมีนักเรียนที่ได้ระดับ 3 ขึ้นไปเพิ่มขึ้นทุกระดับชั้น เมื่อเปรียบเทียบผลต่างแต่ละชั้น พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มมากที่สุด (+22.85)

4. ผลการศึกษาประสิทธิภาพรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

พบว่า ประสิทธิภาพรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความเหมาะสมโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากจำนวน 9 ข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1.3 ขั้นตอนการนิเทศยกระดับคุณภาพ การศึกษาประถมศึกษา, 1.4 เงื่อนไขในความสำเร็จของการใช้รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพ การศึกษาระดับประถมศึกษา, 2.1 คำชี้แจงในการใช้แบบนิเทศฯ, 2.2 ขั้นตอนของการ ดำเนินการนิเทศ, 2.3 เทคนิค/วิธีการนิเทศ และ 2.5 ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น/สนทนา/ซักถาม เมื่อจำแนกความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$) พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2.5 ผู้รับการนิเทศมี ส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น/สนทนา/ซักถาม เมื่อจำแนกประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.56$) พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1.2 องค์ประกอบของรูปแบบ และ 2.5 ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น/ สนทนา/ซักถาม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษารูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา พบว่า 1) ด้านการวางแผนการนิเทศ ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของ การนิเทศภายในโรงเรียนจัดทำปฏิทินการนิเทศมีแผนกำกับการนิเทศใช้แผนการนิเทศเป็น เครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา กำหนดบุคลากรและบทบาทการนิเทศภายในโรงเรียน อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับวรรณพร สุขอนันต์ (2550) ได้ให้ความหมายว่า ความร่วมมือกัน ของผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษาในการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษาให้เป็นไปตาม มาตรฐานการศึกษา โดยการ ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือครู หรือบุคลากร ให้รู้จักปรับปรุง วิธีการสอนและเนื้อหาการสอนตลอดจนปรับปรุงการประเมินผลการสอนให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ ทำให้ครูผู้รับการนิเทศมีความ พึงพอใจ และมีกำลังใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้สูงขึ้นและรักษามาตรฐานไว้ 2) ด้านผู้นิเทศและบทบาทผู้นิเทศผู้นิเทศภายในโรงเรียนได้แก่ ผู้บริหาร ครูวิชาการต้องกำหนดบทบาทผู้นิเทศอย่างชัดเจนในการช่วยเหลือเป็นที่ยอมรับในเชิง วิชาการ หรืออาจเป็น วิทยากรภายนอก ผู้นิเทศต้องสนับสนุนกิจกรรมหลังการนิเทศทุกครั้ง ผู้รับการนิเทศต้องยอมรับการนิเทศเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ Harris (1985) ได้แบ่งแนวคิดการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยยึดลักษณะเด่น ของการนิเทศสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ 1. การนิเทศที่เน้นการให้คำแนะนำ (Tractive Supervision) เป็นการนิเทศที่ผู้นิเทศ เป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะ 2. การนิเทศที่เน้นการให้

เกิดการไหวตัว (Dynamic Supervision) เป็นการนิเทศ ที่ผู้นิเทศกระตุ้นเร่งเร้าส่งเสริมให้ครู เกิดความคิดและนำความคิดนั้นไปปฏิบัติ ครูได้ใช้ความรู้ สติปัญญา และประสบการณ์มาช่วยในการปรับปรุงการสอน 6) ด้านมนุษยสัมพันธ์ บรรยากาศการนิเทศต้องเป็นกันเอง สร้างความเข้าใจอันดีต่อการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สอดคล้องเกรียงศักดิ์ สังข์ชัย (2559) ได้สรุปทักษะที่สำคัญของการนิเทศภายในไว้ ได้แก่ 1) ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skill) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในเรื่อง เทคนิคและวิธีการนิเทศที่จะให้ผลดีที่สุด ตลอดจนการสามารถเลือกใช้เครื่องมือในการดำเนินการ 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill) ได้แก่ ความสามารถในการทำงานกับคนอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี เพราะการนิเทศภายในเป็นงานที่จะต้องกระทำกับบุคคลอื่น 3) ทักษะด้านคตินิยม (Conceptual Skill) ได้แก่ ความสามารถในการเข้าใจความสำคัญในหน่วยงานของตนเอง เข้าใจระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับประเทศ ตลอดจนเข้าใจขอบข่ายและกลไกในการปฏิบัติงาน 4) ด้านการประเมินผลการนิเทศ/รายงานผลการนิเทศ ให้ผู้รับการนิเทศสะท้อนผลการนิเทศ ให้เป็นการประเมินผลเชิงสร้างสรรค์และพัฒนางานต้องครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม ผู้นิเทศจะต้องแจ้งผลการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศทราบทุกคน และควรมีการประเมินผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ แล้วนำผลการนิเทศแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและนำผลการนิเทศมาสรุป ปรับปรุงวิธีการนิเทศเพื่อวางแผนพัฒนาครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับรัตน นครเทพ (2552) กล่าวว่า การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการบริหารทางวิชาการอย่างสร้างสรรค์ อาศัยการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องของคณะครูและผู้บริหารโรงเรียนโดยอาศัยหลักธรรมาภิบาล ความเป็นกัลยาณมิตร ความมีน้ำใจ ร่วมทุกข์ร่วมสุข การช่วยเหลือเกื้อกูล การแนะแนวทางที่ถูกต้อง การยอมรับนับถือซึ่งกันและกันการนิเทศเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ในการกระตุ้นให้ครูมีความเจริญเติบโตและมีความเข้มแข็งในการจัดการเรียนการสอนโดยผู้บริหารและครูในโรงเรียนร่วมมือกัน โดยใช้เทคนิควิธีและกิจกรรมการนิเทศ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีความสามารถในการปฏิบัติงานและการควบคุมตรวจสอบให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ มีการประสานสัมพันธ์ และเสริมสร้างขวัญกำลังใจ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ คุณภาพการจัดการศึกษาของนักเรียนดีขึ้นกว่าเดิม

2. สร้างรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ได้รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาซึ่งรูปแบบที่สร้างมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ศึกษารูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับ ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา ขั้นที่ 3 ทดลองและศึกษาการใช้รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา ขั้นที่ 4 ศึกษาประสิทธิผลรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาเอกสารประกอบรูปแบบการนิเทศ ประกอบด้วย 1) คู่มือการนิเทศยกระดับ

คุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา 2) เครื่องมือและเงื่อนไขการใช้รูปแบบนิเทศศึกษาระดับ
คุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สามารถนำไปประกอบในการนิเทศศึกษาระดับคุณภาพ
การศึกษาระดับประถมศึกษา วิรัตน์ แก้วสุด (2561) ได้สรุปผลรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น มี
5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการนิเทศ และ 5) การ
วัดผลประเมินผล กระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การเตรียมการ
นิเทศ 2) การปฏิบัติการณ์นิเทศ และ 4) การวัดประเมินผล การนิเทศ และ 5) การรายงานผลการ
นิเทศ และสอดคล้องกับ คุณ วงศ์อนันต์ (2553) ได้สรุปการตรวจสอบรูปแบบไปไว้ว่า เป็นการ
ดำเนินการเพื่อตรวจสอบว่ารูปแบบ มีหลักการแนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสมหรือไม่ มีวัตถุประสงค์
และเป้าหมายเหมาะสมหรือไม่ มีกระบวนการในการดำเนินการของรูปแบบเหมาะสมหรือไม่
และมีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้หรือไม่ โดยแบ่งการตรวจสอบรูปแบบที่สำคัญ ได้
เป็น 3 ลักษณะด้วยกัน คือ 1) การตรวจสอบโดยการพิสูจน์ หรือตรวจสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์
ซึ่งมักจะใช้ในการทดสอบรูปแบบทางด้านวิทยาศาสตร์และทางคณิตศาสตร์ 2) ตรวจสอบโดย
วิธีการทางสถิติ หรือการประเมิน โดยผู้ทรงคุณวุฒิจะใช้ได้กับรูปแบบทางสังคมศาสตร์และ
พฤติกรรมศาสตร์ 3) ตรวจสอบโดยการทดลองใช้รูปแบบซึ่งในการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนา
สมรรถนะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้การ
ตรวจสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้กับสภาพจริงแล้วนำมาปรับปรุงสร้างเป็นรูปแบบฉบับ
สมบูรณ์ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุรัชย์ ไวยวรรณจิตร (2552) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษา
สาเหตุที่ทำให้คะแนน O-NET ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ : กรณีศึกษาโรงเรียนสุขสวัสดิ์
วิทยา ผลจากการวิจัยพบว่า สาเหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคะแนน O-NET ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่
6 ต่ำ ประกอบด้วยปัจจัยในหลาย ๆ ด้านกล่าวคือ 1) ผู้บริหารโรงเรียนขาดทักษะและความ
เข้าใจในการจัดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้
2) ครูผู้สอนไม่มีความชำนาญเฉพาะด้านการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่รับผิดชอบ 3) ขาดครูแนะ
แนวที่มีความชำนาญเฉพาะด้านส่งผลให้การรับรู้ข่าวสารข้อมูลที่ต้องการในการสอบคัดเลือกและ
ทดสอบวัดความสามารถของนักเรียนเป็นไปอย่างไร้ทิศทาง 4) หลักสูตรที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่สอดคล้อง
กับสภาพความเป็นพหุวัฒนธรรมของพื้นที่และไม่สอดคล้องกับหลักสูตรเนื้อหาของการออกสอบ
ของการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ 5) ขาดสื่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจน
สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนที่มองในแง่ของบรรยากาศเชิง
พื้นที่ชั้นตอนความรู้และตระหนักในการจัดการเรียนรู้อย่างที่ควรจะเป็น 6) นักเรียนขาดแรงจูงใจ
ในเป้าหมายของการเรียนและการทดสอบ 7) ผู้ปกครองขาดความตระหนักและส่งเสริมต่อการ
จัดการเรียนรู้ของนักเรียน 8) ขีดความจำกัดของนักเรียนในโอกาสที่จะได้รับจากส่วนกลางใน
โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนในพื้นที่

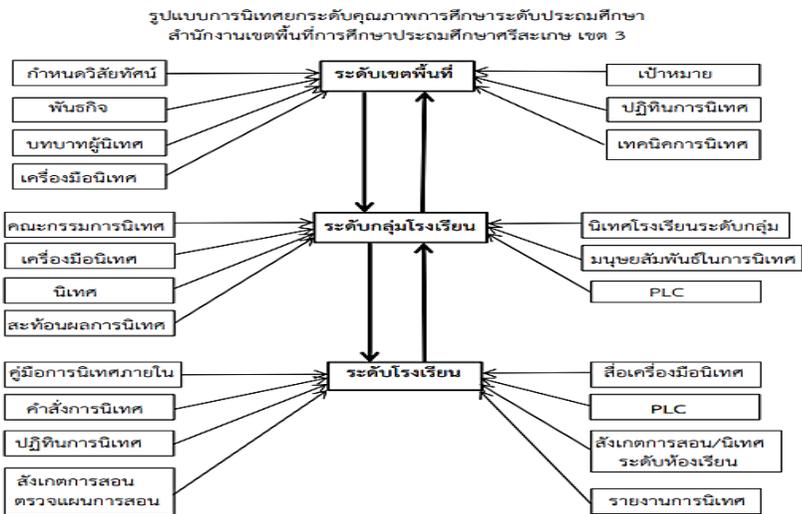
3. ผลการทดลองและศึกษาการใช้รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผลการวิจัยจากการทดลองใช้คู่มือการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา การใช้เครื่องมือและเงื่อนไขการใช้รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยการนิเทศการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบห้องเรียนละ 2 ครั้ง/สัปดาห์ ครูใช้เอกสารประกอบรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ในระดับปฏิบัติการมาก ผลการประชมุระดมความคิดปรับปรุงรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา พบว่า ควรกำหนดช่วงเวลาของการนิเทศตามกรอบภารกิจงานของโรงเรียน ให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวคิด วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน พัฒนาผู้นิเทศให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการนิเทศ เพื่อนำไปใช้ในการนิเทศเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ปีการศึกษา 2562 - 2563 พบว่าทุกระดับชั้น มีนักเรียนที่ได้ระดับ 3 ขึ้นไปเพิ่มขึ้นทุกระดับชั้น และได้ทำการปรับปรุงรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพระดับประถมศึกษาตามข้อค้นพบ และนำไปใช้ขยายผลในระยะที่ 3 ปีการศึกษา 2564 ใช้จริงในโรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัด จำนวน 198 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน รวม 398 คน โดยการนิเทศการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบห้องเรียนละ 2 ครั้ง/สัปดาห์ ครูใช้เอกสารประกอบรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ในระดับปฏิบัติการมาก ผลการประชมุระดมความคิดปรับปรุงรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา พบว่า เป็นรูปแบบการนิเทศที่มีประโยชน์ต่อ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาผู้นิเทศให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการนิเทศการศึกษา เสริมสร้างขวัญกำลังใจผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการนิเทศอย่างต่อเนื่องและสรุปผลการนิเทศต่อหน่วยงานต้นสังกัดซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ (2549) การนิเทศการศึกษาจะเป็นกระบวนการช่วยเหลือครูในทุกด้านที่จะทำให้ครูผู้สอนเป็นผู้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ครูที่ปรับปรุงการสอนอยู่เสมอจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนของนักเรียน

4. ผลการศึกษาประสิทธิภาพรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 การวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาจากการประเมินประสิทธิผล ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบโดยใช้แบบโดยใช้แบบสอบถามจากโรงเรียนขนาดใหญ่ขนาดกลาง และขนาดเล็กประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียน ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ รวม 92 คน พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก และประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวลีรดา สายเพชร (2560) ทำการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า จุดแข็งของการนิเทศแบบร่วมพัฒนา คือ 1) ครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงาน 2) ครูร่วมกันแบ่งปันความรู้ วิธีการเรียนรู้ 3) ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศ ผลิตสื่อ และเครื่องมือนิเทศให้เหมาะสมกับบริบทที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของเพื่อนครู 4) ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศ ร่วมกับวิเคราะห์ข้อมูล 5) ครูร่วมกันสะท้อนความคิด ทั้งข้อดีข้อเสีย อธิบายและบอกความต้องการอย่างชัดเจนหลังเสร็จสิ้นการนิเทศด้วยการเสริมแรงทางบวก 6) ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปพัฒนาวิชาชีพ และรายงานผลความสำเร็จซึ่งกันและกัน 7) ครูร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพ ที่มีวิธีการที่ชัดเจน ยืดหยุ่น 8) ครูร่วมกันประมวลความรู้ของตนเองและเพื่อนครู เข้าด้วยกันเพื่อนำเสนอแนวคิดใหม่ที่มีความเป็นไปได้และสมเหตุสมผลต่อการนำไปใช้ 9) ครูร่วมกันบอกข้อดีข้อจำกัดและประโยชน์ที่ได้รับจากแนวทางการพัฒนาวิชาชีพที่ครูร่วมกันจัดทำขึ้น

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ทำให้ได้รูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีการดำเนินการร่วมกัน 3 ระดับ ดังนี้ 1.ระดับสำนักงานเขตพื้นที่ มีการจัดทำคู่มือนิเทศการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ปฏิทินการนิเทศ เครื่องมือนิเทศ เทคนิคการนิเทศ 2. ระดับกลุ่มโรงเรียน และ 3.ระดับโรงเรียน/ระดับห้องเรียน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัตินโยบาย

จากการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และข้อเสนอสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. รูปแบบการนิเทศยกระดับสามารถนำไปใช้กับนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารโรงเรียนและครูควรนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ตามสภาพบริบทการจัดการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถ มีความรู้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น
2. การนำรูปแบบการนิเทศยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาผู้นำไปใช้ ต้องมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงประโยชน์และต้องเอาใจใส่จริงจังต่อการพัฒนานักเรียน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการวัดผลและประเมินผลระดับชั้นเรียนให้ประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการดำเนินการวัดและประเมินผลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาในเชิงลึกซึ่งจะนำไปสู่รูปแบบที่ดีที่สุด สามารถให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กุลกาญจน์ สุวรรณรักษ์. (2562). *การนิเทศการสอนยุค 4.0*. สืบค้น 21 มีนาคม 2565, จาก <http://edu.bsru.ac.th>
- กิตติศักดิ์ อังคะนาวิณ และอภิสรร์ ภาชนะวรรณ. (2651). การนิเทศการศึกษาให้เจริญก้าวหน้า สู่ยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 4(1), 193-206.
- เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย. (2552). *การพัฒนาารูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). *สรุปผลนิเทศติดตามประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2546*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- _____. (2562). *แนวทางการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- คุณ วงศ์อนันต์. (2553). *การพัฒนาารูปแบบการบริหารงานบุคคลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน จังหวัดยโสธร* (ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- รัตน์ นครเทพ. (2552) การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบจำลองมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วรรณพร สุขอนันต์. (2550). รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วลีรดา สายเพ็ชร. (2560). กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัตน์ แก้วสุด และคณะ. (2561). การพัฒนารูปแบบการนิเทศ PPDER เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๐. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุทธนู ศรีไสย์. (2545). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร. (2552). การศึกษาสาเหตุที่ทำให้คะแนน O-NET ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ : กรณีศึกษาโรงเรียนสุขสวัสดิ์วิทยา. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ.
- อัญชอัญชลี ธรรมะวิสิกุล. (2552). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา. สืบค้น 25 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://panchalee.wordpress.com/2009>
- Harris, B.M. (1985). *Supervisory behavior in education* (3rd ed). Englewood Cliffs, New Jersey Prentice-Hall.

